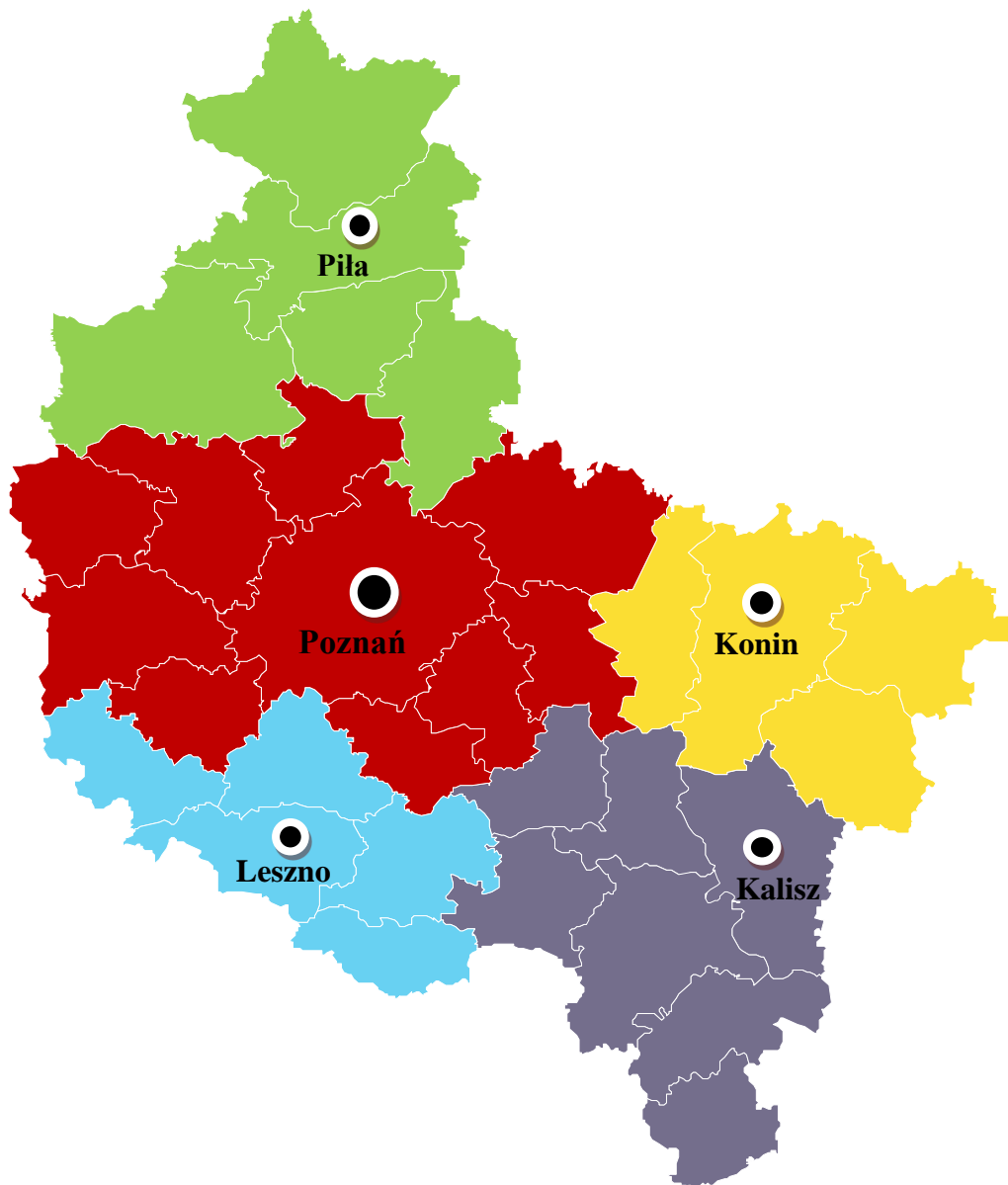

Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2020 roku

Poznań, marzec 2021 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ I ZWOLNIENIA GRUPOWE WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW	5
1.1. Zgłoszenia zwolnień grupowych według liczby zwalnianych pracowników	6
1.2. Zwolnienia grupowe według liczby zwalnianych pracowników	10
2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ I ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH	13
2.1. Zróżnicowanie terytorialne zgłoszeń grupowych.....	13
2.2. Zróżnicowanie terytorialne zwolnień grupowych.....	14
3. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY	16
3.1. Zgłoszenia zwolnień grupowych ze względu na charakter działalności pracodawcy	16
3.2. Zwolnienia grupowe ze względu na charakter działalności pracodawcy.....	17
4. ZWOLNIENIA MONITOROWANE – DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY	21
PODSUMOWANIE	24

WSTĘP

W ramach prowadzonej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu analizy wielkopolskiego rynku pracy, dotyczącej zgłoszonych oraz faktycznie dokonanych zwolnień grupowych pracowników, po raz kolejny przygotowano w tym zakresie raport obejmujący dane za 2020 rok. Raporty z lat ubiegłych dostępne są na stronie internetowej Urzędu: <http://wuppoznan.praca.gov.pl>, w zakładce „Rynek Pracy”/„Publikacje Urzędu”/„Opracowania i analizy”. Zakres problematyki zwolnień grupowych reguluje ustawa z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1969), z której wynika, że pracodawcy mają obowiązek zgłaszania zamiaru dokonania zwolnień grupowych, jak i samych zwolnień.

Podobnie jak w opracowaniach z lat poprzednich, w przedmiotowym raporcie nie wskazano nazw zakładów pracy i ich adresów. Celem opracowania jest głównie statystyczne ujęcie analizowanego problemu, bez rozpatrywania konkretnych przypadków. Analizy dokonano pod kątem liczby pracowników objętych zwolnieniami grupowymi i liczby pracowników faktycznie zwolnionych. Przyjęto także, że każde zgłoszenie i zwolnienie odnotowane w danym miesiącu 2020 roku traktowane jest jako odrębny przypadek. Informacje wykorzystane w opracowaniu pochodzą m.in. z:

- formularzy sprawozdawczych MRPiPS-01 obejmujących m.in. zgłoszenia zwolnień i zwolnienia grupowe oraz zwolnienia monitorowane, z których dane publikowane były w ujęciu miesięcznym w Biuletynie Informacyjnym WUP w Poznaniu,
- zestawień zbiorczych przygotowanych przez WUP w oparciu o informacje przekazane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego,
- Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Z obserwacji wielkopolskiego rynku pracy na przestrzeni kilku ostatnich lat wynika, że w 2020 roku, podobnie jak w roku poprzednim, liczba pracowników zgłoszonych do zwolnienia jest wyższa niż faktycznie zwolnionych. Jest to wynikiem m.in. rezygnacji przez niektórych pracodawców, w części lub w całości, z pierwotnych zamierzeń przeprowadzenia redukcji zatrudnienia.

Należy jednak podkreślić, że z uwagi na terminy wypowiedzeń w ramach zwolnień grupowych, dane dotyczące analizowanego okresu zawierają m.in. zwolnienia, które zostały zgłoszone jeszcze w 2019 r., z tego względu część zgłoszeń odnotowanych z końcem 2019 r. została zrealizowana na początku 2020 roku. Taki sposób realizacji zgłoszeń zwolnień grupowych mógł przyczynić się do faktu, że w 2020 roku zarejestrowano 101 zakładów dokonujących zgłoszenia zwolnień grupowych, podczas gdy faktycznych zwolnień dokonało 128 zakładów.

W raporcie przeprowadzono statystyczną analizę wszystkich przypadków odnotowanych w 2020 roku oraz sklasyfikowano je m.in. ze względu na wielkość zgłoszeń i zwolnień, miesiąc, w którym wystąpiły, zróżnicowanie terytorialne, branżę, profil działalności, a także działania podejmowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego w ramach łagodzenia negatywnych skutków zwolnień. Zgromadzone dane w zakresie problematyki zwolnień w województwie porównano z danymi uzyskanymi w 2019 roku.

1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ I ZWOLNIENIA GRUPOWE WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

Patrząc z perspektywy kilku ostatnich lat, liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień do roku 2017 systematycznie rosła, natomiast w 2018 roku nastąpił spadek tej liczby, kiedy to do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy zgłoszono zamiar dokonania zwolnień grupowych dotyczących 2 191 osób. Tendencja ta utrzymała się również w 2019 roku, w którym zgłoszono do zwolnienia 1 903 osoby, tj. o 288 osób (13,1%) mniej niż w 2018 roku.

Jak widać na załączonym wykresie, 2020 rok był wyraźnie odmienny od lat poprzednich mijającego pięciolecia. Nastąpił gwałtowny wzrost zarówno w liczbie osób zgłoszonych do zwolnienia, jak i osób zwolnionych. Liczba osób zgłoszonych do zwolnienia i zwolnionych była ponad dwukrotnie wyższa niż w którymkolwiek okresie, począwszy od 2015 roku. W 2020 roku zgłoszono do zwolnienia 7 730 osób, podczas gdy w 2017 roku było to 3 118 osób. W 2020 roku faktycznie zwolnione zostały 3 663 osoby. Do 2020 roku największa liczba zwolnień na przestrzeni ostatniego pięciolecia miała miejsce w 2019 roku, kiedy zwolniono o połowę mniej pracowników (1 695), niż w 2020 roku.

Tak gwałtowna zmiana w liczbie osób zgłoszonych do zwolnienia i zwolnionych w 2020 roku była spowodowana pandemią choroby COVID-19 wywołaną przez koronawirusa SARS-CoV-2, która zachwiała gospodarką wszystkich państw, nawet tych będących największymi światowymi mocarstwami. Oczywiście pandemia nie pozostała bez wpływu na mniejsze państwa, takie jak Polska, czy też poszczególne regiony, jak Wielkopolska. Niepewność wywołana przez pandemię, skutkująca zwiększoną liczbą osób zgłoszonych do zwolnienia, jak i osób faktycznie zwolnionych nie ominęła większości branż Wielkopolski, co będzie przedmiotem analizy niniejszego opracowania.

Wykres 1. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w latach 2015-2020

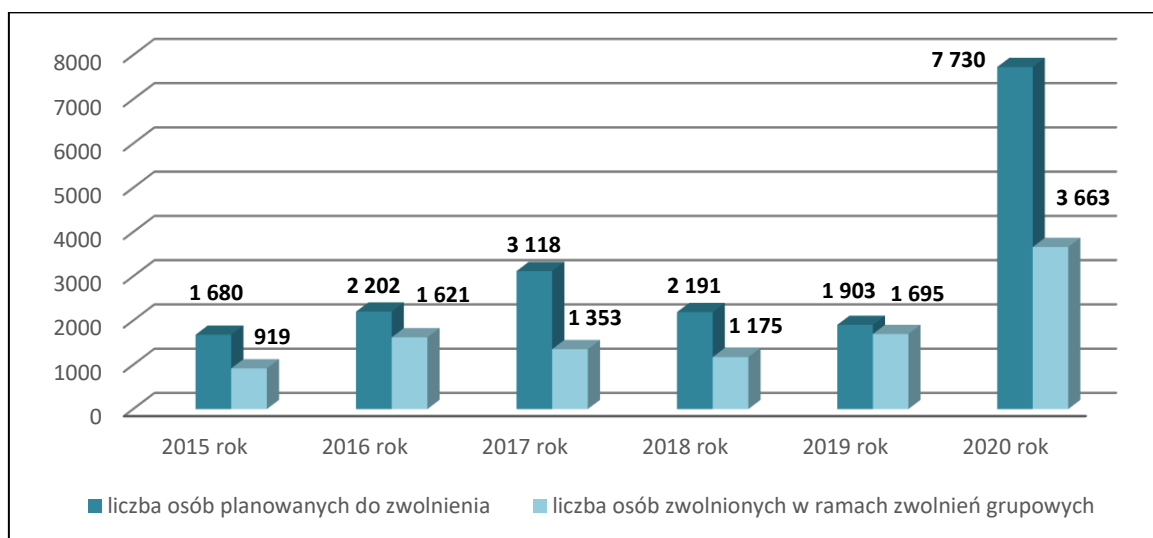

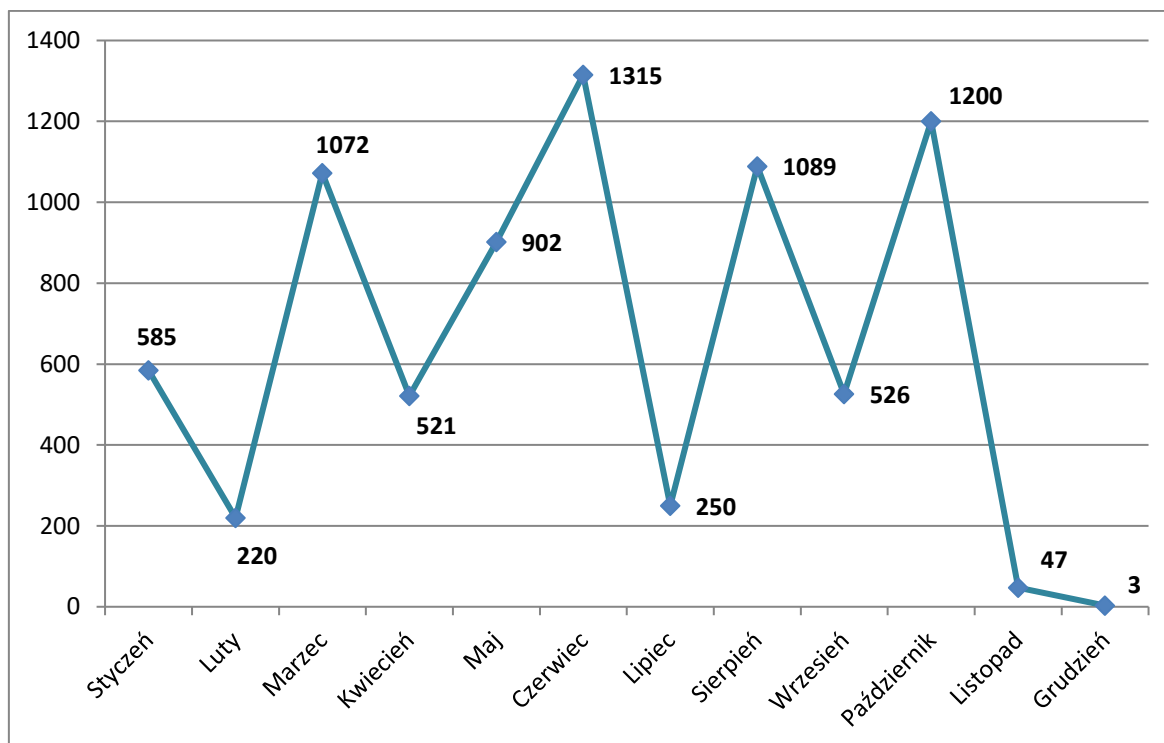
Tabela 1. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2020 roku

2020 rok	zgłoszenia		zwolnienia	
	zakłady	osoby	zakłady	osoby
Styczeń	5	585	6	150
Luty	4	220	1	315
Marzec	21	1 072	5	280
Kwiecień	19	521	15	248
Maj	13	902	13	252
Czerwiec	6	1 315	27	400
Lipiec	2	250	14	379
Sierpień	12	1 089	8	260
Wrzesień	8	526	13	386
Październik	9	1 200	8	469
Listopad	1	47	12	403
Grudzień	1	3	8	121
Razem	101	7 730	130	3 663

1.1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

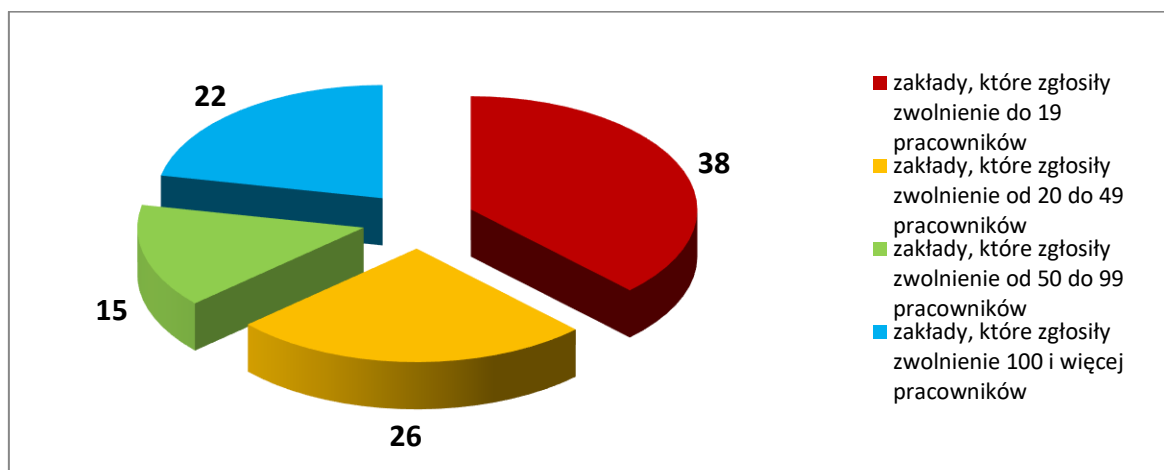
Nie ma jednoznacznych dowodów przedstawionych przez przedsiębiorców, na związek pandemii wywołanej przez koronawirusa z liczbą osób zgłoszonych do zwolnienia w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach. Jednakże można przypuszczać, że światowe zmiany gospodarcze wywołane pandemią nie pozostały bez wpływu na zachowania przedsiębiorców także w Wielkopolsce. Pierwszy przypadek zachorowania w Polsce został odnotowany na początku marca 2020 roku. W pierwszym kwartale 2020 roku, największa liczba osób zgłoszonych do zwolnienia została odnotowana właśnie w marcu i wynosiła 1 072 osoby. Podczas gdy odpowiednio styczeń 2020 roku to zgłoszone 585 osób, a luty tego samego roku to 220 osób. Gwałtowne wzrosty w liczbie osób zgłoszonych do zwolnienia odnotowano również w maju (902 osoby) i czerwcu (1 315 osób), a także w sierpniu (1 089 osób) i październiku (1 200 osób). Najniższa liczba odnotowanych zgłoszeń to listopad (47 osób) i grudzień (3 osoby). Jednakże, jak wyjaśniono już na początku niniejszego opracowania i analogicznie do lat poprzednich, część zgłoszeń odnotowanych z końcem 2020 r. zostanie zapewne zrealizowana na początku 2021 roku, co będzie przedmiotem analizy w kolejnych latach.

Wykres 2. Liczba osób zgłoszonych do zwolnień grupowych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2020 roku

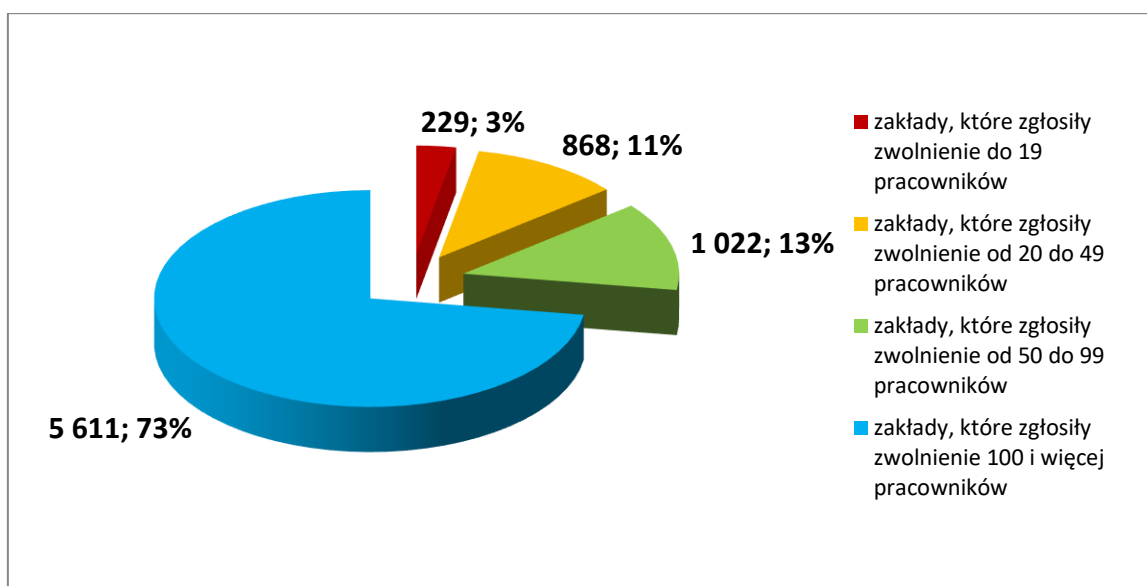
Biorąc pod uwagę wielkość zgłoszeń, tj. liczbę pracowników objętych zamiarem zwolnień, dane zostały ujęte w czterech przedziałach ze względu na ilość zwalnianych pracowników, co pokazuje wykres nr 3. Wskazuje on liczbę zakładów, które zwolniły odpowiednio: do 19 pracowników, od 20 do 49 pracowników, od 50 do 99 pracowników, 100 i więcej pracowników.

Wykres 3. Liczba zakładów pracy w Wielkopolsce według liczby pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2020 roku

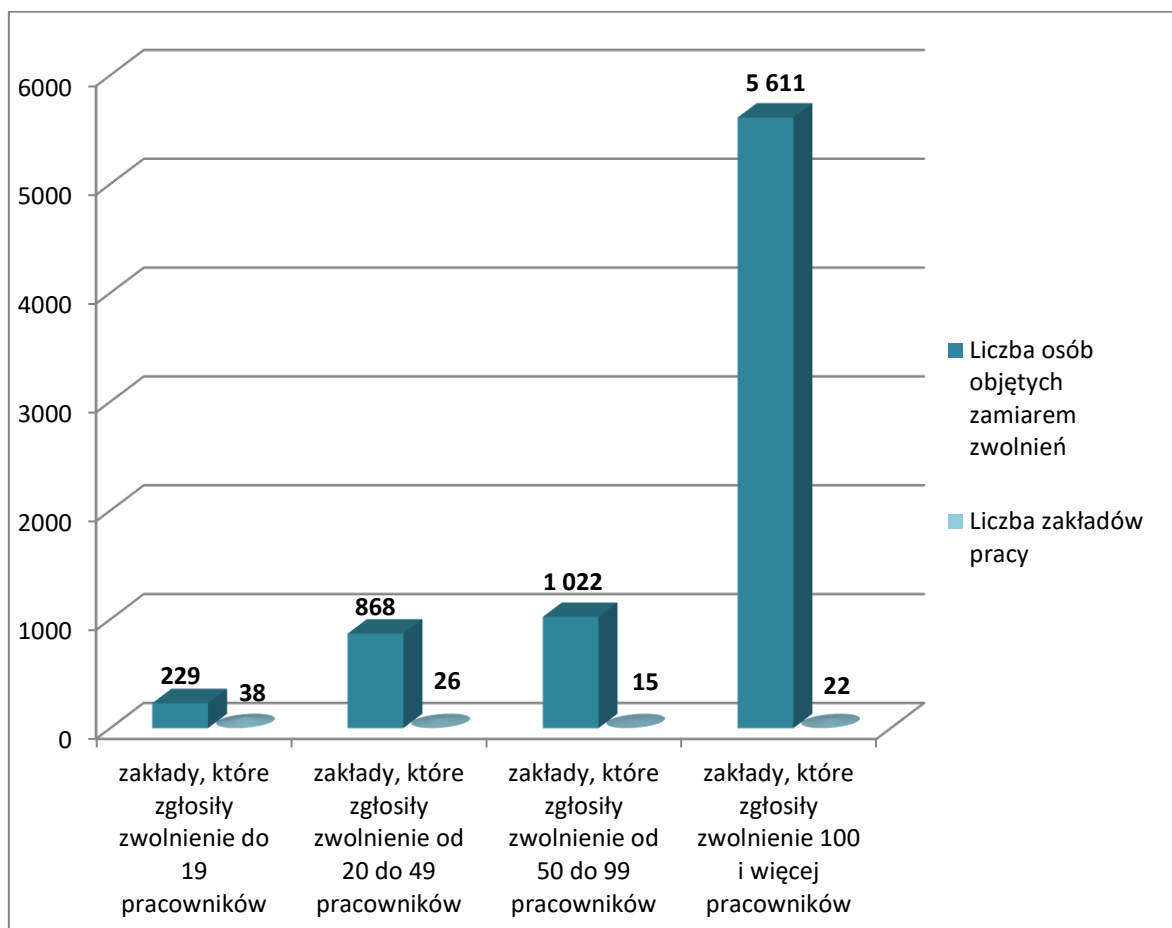
Analiza zamiaru dokonania zwolnień grupowych według poszczególnych przedziałów wskazuje, że liczba osób objętych zamiarem zwolnień grupowych jest największa w przedziale „100 i więcej pracowników” i stanowi 73% (5 611 osób) wszystkich osób objętych zamiarem zwolnienia (7 730 osób). Natomiast odsetek osób znajdujących się w przedziale do 19 pracowników stanowi 3% (229 osób). W pozostałych dwóch kategoriach analizowane wartości prezentują się następująco: w przedziale od 20 do 49 pracowników odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień wyniósł 11% (868 osób), a w przedziale od 50 do 99 pracowników było to 13% (1 022 osoby).

Wykres 4. Odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2020 roku

Dla lepszego zobrazowania przytoczonych informacji, zależność pomiędzy danymi zaprezentowanymi na wykresach nr 3 i 4 została pokazana poniżej na wykresie nr 5, gdzie zapis graficzny ukazuje, jak dużą rolę w corocznych zestawieniach potrafi mieć kilkanaście zakładów pracy zatrudniających dużą liczbę pracowników.

Wykres 5. Liczba zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2020 roku

W analizowanym okresie, zamiar dokonania zwolnień grupowych zgłosiło 101 pracodawców, z czego w dwudziestu dwóch przypadkach, zamiar zwolnienia 100 lub więcej osób zgłosili pracodawcy z powiatu chodzieskiego, kaliskiego, konińskiego, leszczyńskiego, ostrzeszowskiego, poznańskiego, słupeckiego, tureckiego i złotowskiego. W 2019 roku zamiar zwolnienia takiej liczby osób zgłosili pracodawcy jedynie z trzech powiatów (poznańskiego, chodzieskiego i ostrzeszowskiego).

W 2020 roku dotyczyło to aż 5 611 osób, czyli ponad cztery razy więcej niż w roku poprzednim, z zakładów reprezentujących bardzo różne branże, takie jak: wykonanie instalacji elektrycznych, działalność agencji tymczasowej, wydobywanie węgla brunatnego, produkcja pozostałej odzieży wierzchniej, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana, sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych.

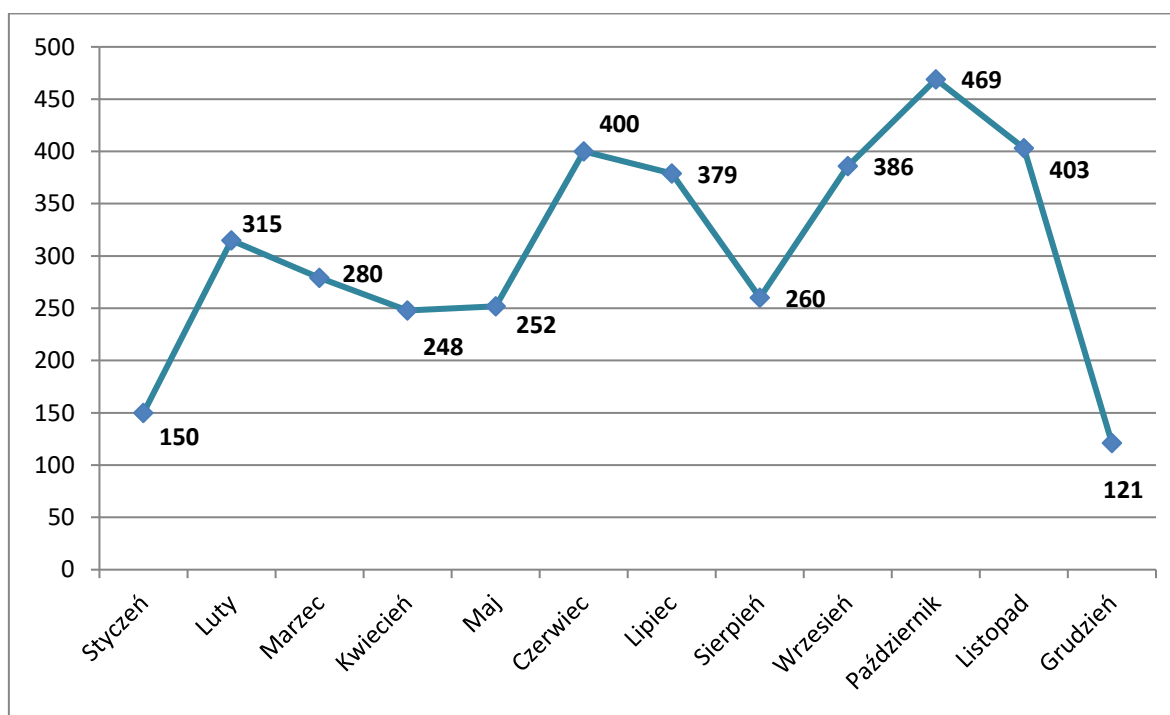
Najwięcej zgłoszeń dotyczyło zwolnień w zakładach zamierzających zwolnić do 19 pracowników (38 zakładów). Warto zaznaczyć, iż w tym przedziale znajduje się aż 14 pracodawców, którzy zgłosili zamiar zwolnienia tylko 1 osoby.

1.2. ZWOLNIENIA GRUPOWE WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

Okresy największej liczby zwolnień grupowych przypadły na czerwiec, lipiec, wrzesień, październik i listopad - w sumie 2 037 osób. Najmniejszą liczbę zwolnień odnotowano w styczniu i grudniu, kiedy to zwolniono w sumie 271 osób.

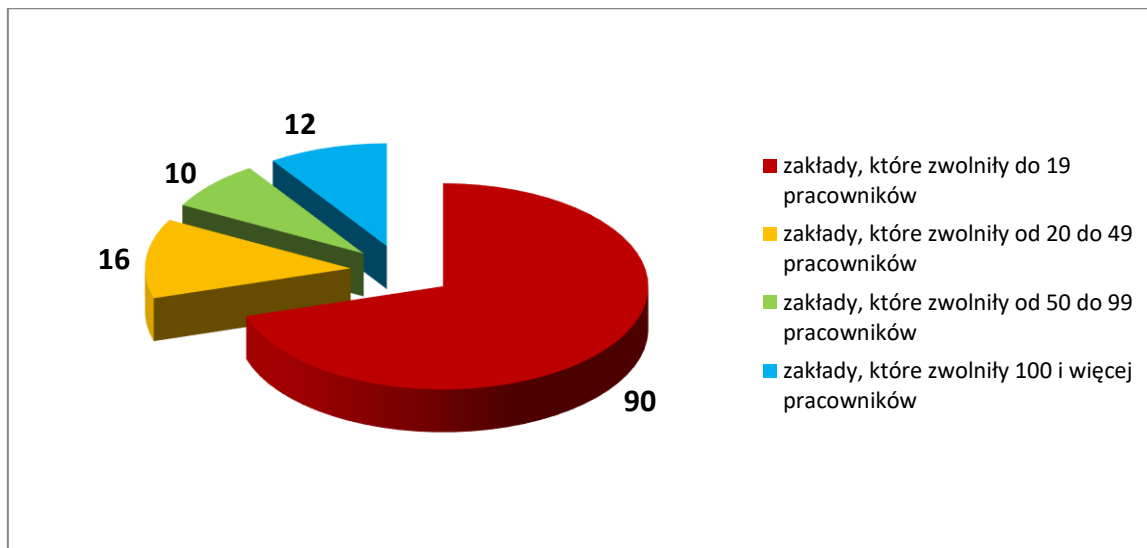
W październiku zwolniono 469 osób, z których najwięcej osób było zatrudnionych na terenie powiatu ostrzeszowskiego - 135 (pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej gdzie indziej niesklasyfikowanej) oraz tureckiego – w sumie 237 (wydobywanie węgla brunatnego / naprawa i konserwacja maszyn).

Wykres 6. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych zrealizowanych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2020 roku

W przypadku faktycznie dokonanych zwolnień grupowych w 2020 roku 12 zakładów pracy zwolniło 100 i więcej pracowników, podczas gdy 90 pracodawców zwolniło do 19 pracowników.

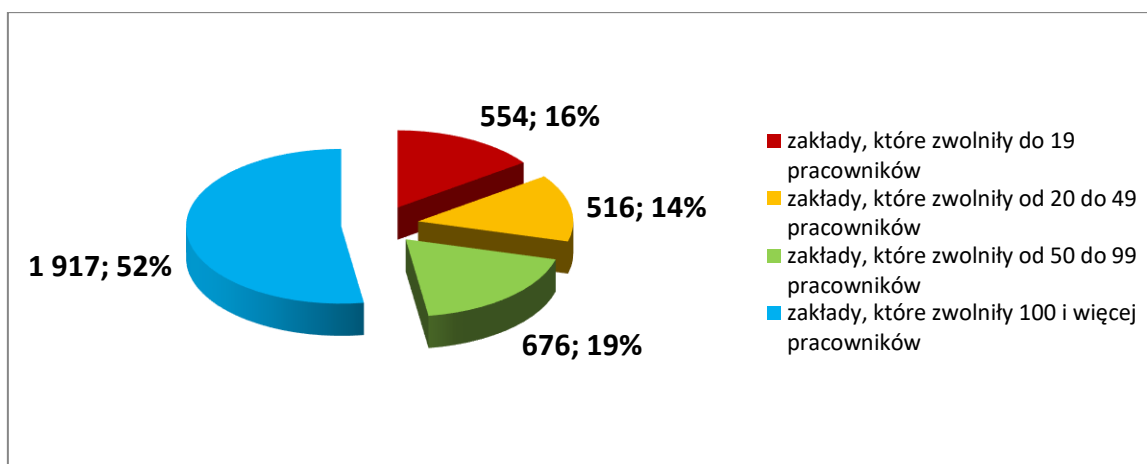
Wykres 7. Zakłady pracy w Wielkopolsce według liczby zwolnionych pracowników w 2020 roku

Analizując dane pod kątem liczby zwolnionych pracowników w ramach poszczególnych przedziałów, największy odsetek osób zwolnionych w 2020 roku - wynoszący 52% (tj. 1 917 osób spośród 3 663 wszystkich zwolnionych osób), mieścił się w przedziale zakładów, które zwolniły 100 i więcej pracowników. Dane te prezentują się podobnie w porównaniu z 2019 rokiem, kiedy to największy odsetek osób wynoszący 48% (tj. 808 osób spośród 1 695 wszystkich zwolnionych osób), mieścił się również w przedziale zakładów, które zwolniły 100 i więcej pracowników.

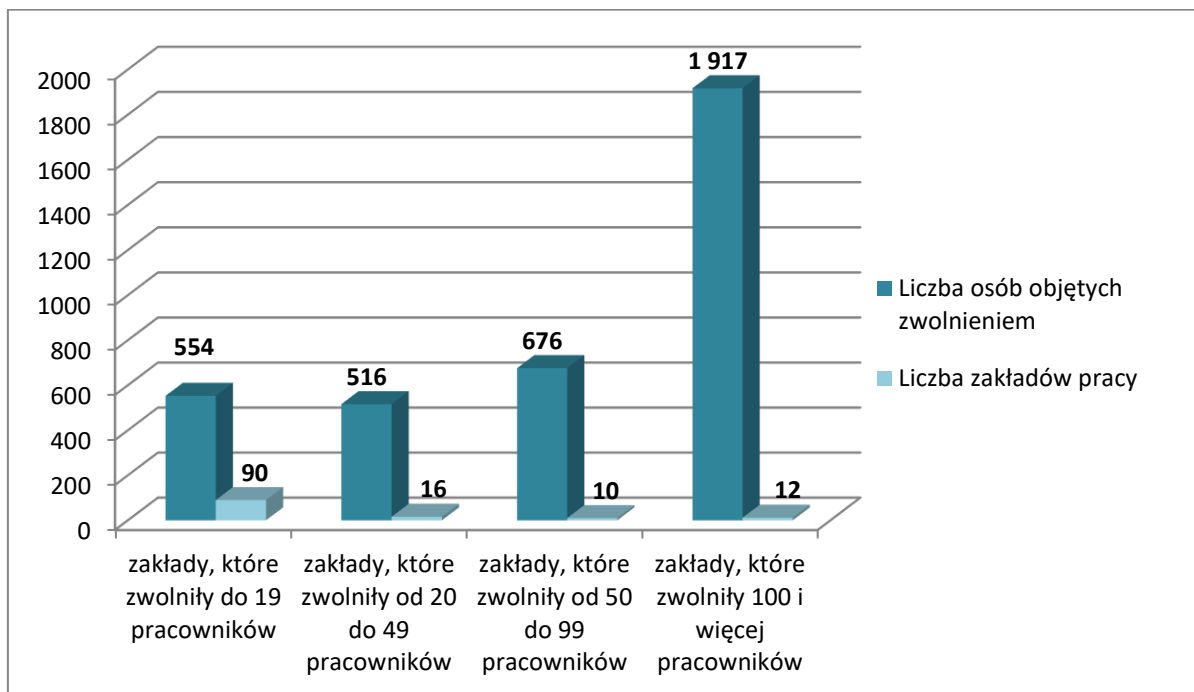
W 2020 roku najmniejszy odsetek (14%) stanowiły zakłady, które zwolniły od 20 do 49 pracowników i te, które zwolniły do 19 pracowników (16%).

Wykres 8. Odsetek pracowników zwolnionych w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2020 roku

Zależność wynikającą z wykresów nr 7 i 8 została przedstawiona na wykresie nr 9, gdzie zaprezentowano liczbę osób objętych zwolnieniem przy uwzględnieniu liczby zakładów, które tych zwolnień dokonały.

Wykres 9. Liczba zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zwolnieniem przez te zakłady w 2020 roku

2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ I ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

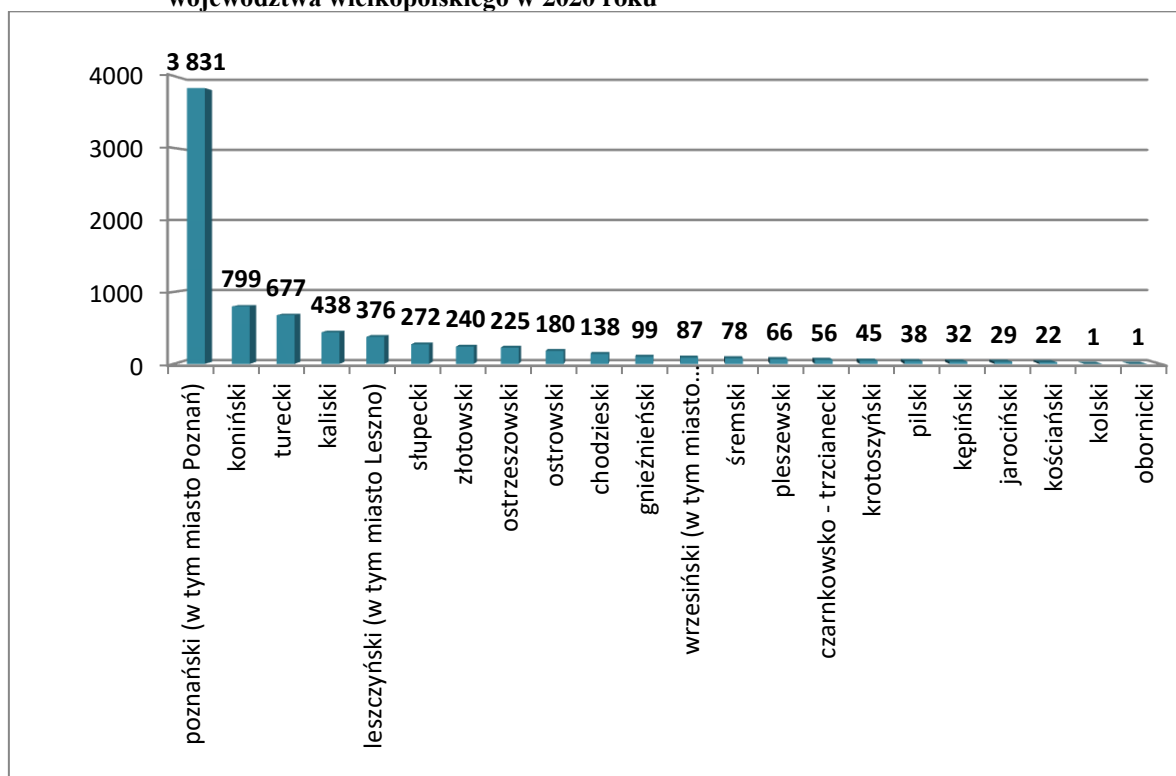
W niniejszym rozdziale, dane statystyczne dotyczące zgłoszeń i zwolnień grupowych w 2020 roku, zostały przedstawione w ujęciu terytorialnym, według powiatów województwa wielkopolskiego. Spośród 31 powiatów województwa wielkopolskiego na terenie 22 odnotowano zgłoszenia zwolnień grupowych. W przypadku 9 powiatów nie wystąpiły zgłoszenia zwolnień grupowych, a na terenie 10 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.

2.1. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ GRUPOWYCH

Najliczniejszą grupę pracowników objętych zamiarem zwolnień odnotowano w powiecie poznańskim, ogółem 3 831 osób (co stanowi 49,6% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych). Sama wartość liczbowa zwiększyła się znacznie w stosunku do ubiegłego roku, kiedy to w powiecie poznańskim odnotowano ogółem 1 138 osób (co stanowiło ponad 59,8% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych).

W 2020 roku w powiecie konińskim planowano zwolnienie 799 osób, co jest drugim wynikiem biorąc pod uwagę podział według powiatów, jednakże stanowi to „jedynie” około 10% wszystkich zgłoszeń. Ponadto powiaty turecki i kaliski także charakteryzowały się wysoką liczbą zgłoszeń na tle innych powiatów województwa, odpowiednio 677 i 438 osób.

Wykres 10. Liczba zgłoszonych pracowników w ramach zwolnień grupowych według powiatów województwa wielkopolskiego w 2020 roku

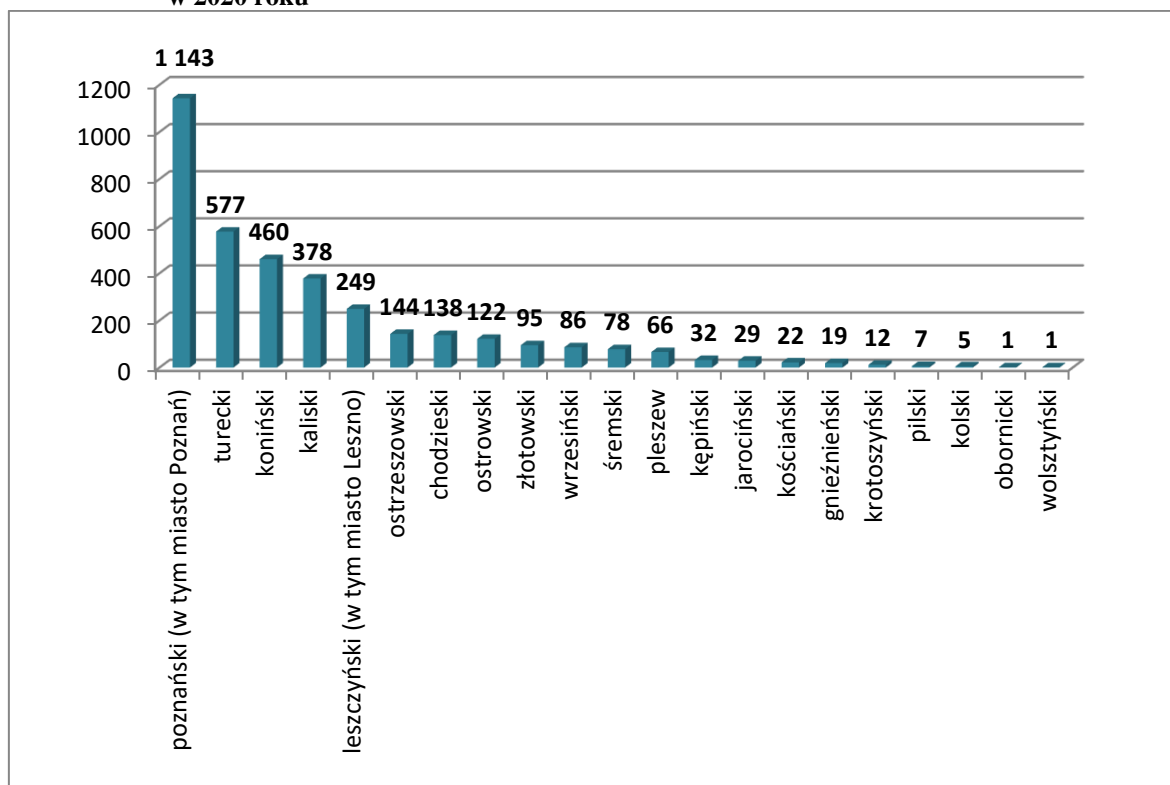
Zaprezentowane dane, w szczególności z powiatu poznańskiego, mają swoje odzwierciedlenie w strukturze gospodarczej regionu, ponieważ w m. Poznaniu i powiecie poznańskim znajduje się znaczna liczba przedsiębiorstw całej Wielkopolski. Również stopa bezrobocia w powiecie poznańskim należy corocznie do najniższych w regionie (2% - dane za grudzień 2020 roku). Zatem największa w skali województwa wielkopolskiego liczba zgłoszeń, czy dokonanych zwolnień, jest odzwierciedleniem potencjału gospodarczego powiatu poznańskiego.

Jak wspomniano we wcześniejszej części opracowania, nie wszystkie zgłoszenia odnotowane w 2020 roku zostały w całości zrealizowane, gdyż część pracodawców wycofała się ze swoich pierwotnych zamierzeń, natomiast część zgłoszeń, z uwagi na okres wypowiedzenia, została bądź zostanie zrealizowana w następnym roku.

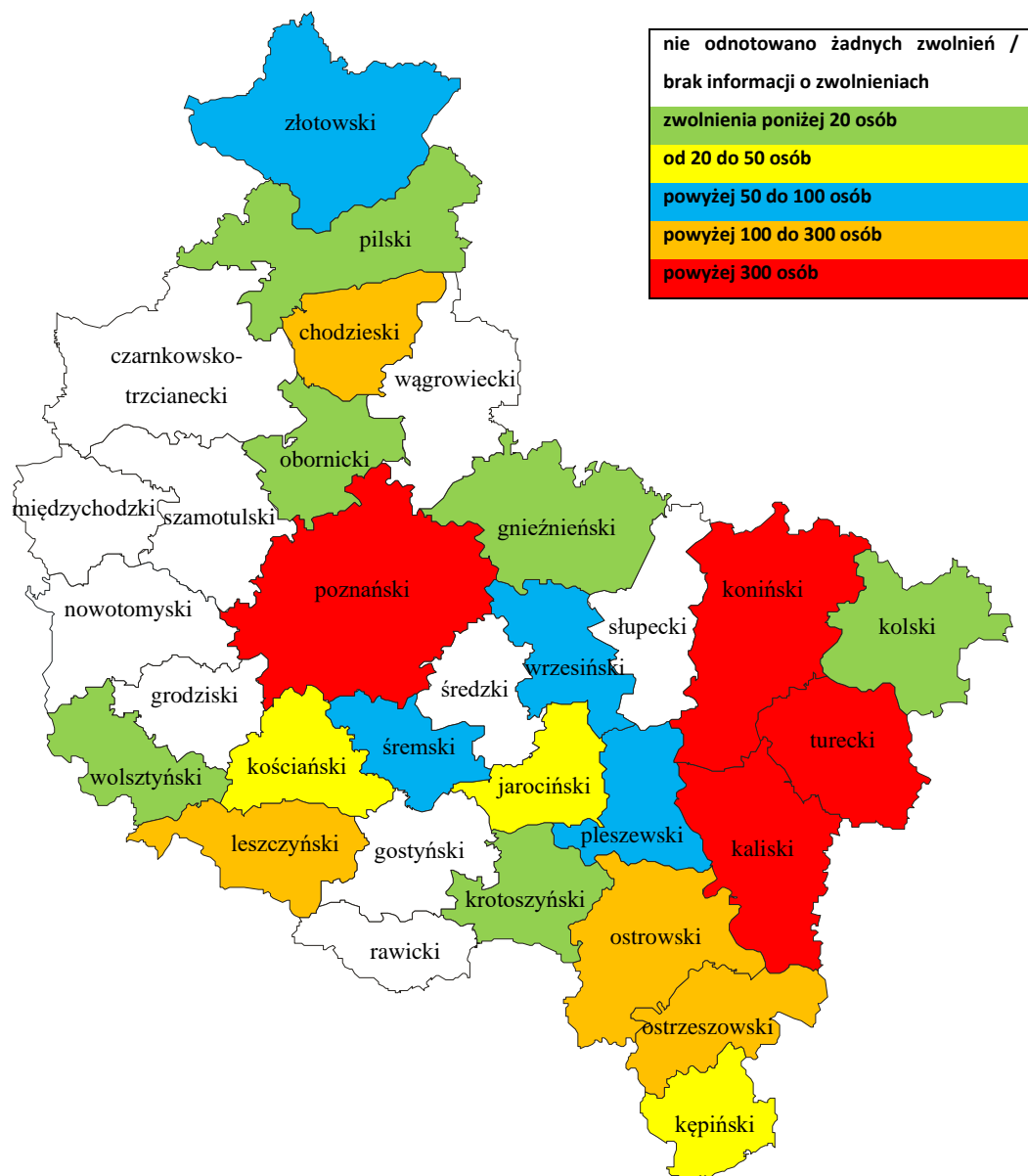
2.2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

Najliczniejszą grupę pracowników zwolnionych w 2020 roku odnotowano w powiecie poznańskim - 1 143 osoby (co stanowiło ponad 30% wszystkich zwolnień grupowych), analogicznie do sytuacji, która miała miejsce w 2019 roku, kiedy to w powiecie poznańskim zwolniono 853 osoby (ponad 50% wszystkich zwolnień grupowych). W 2020 roku kolejne powiaty pod względem największej liczby osób podlegających zwolnieniom grupowym stanowią: powiat turecki - 577 osób, powiat koniński - 460 osób i powiat kaliski - 378 osób.

Wykres 11. Liczba zwolnionych pracowników według powiatów województwa wielkopolskiego w 2020 roku

Wykres 12. Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2020 roku wg ogólnej liczby zwolnionych osób

3. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Przedmiotem corocznego opracowania była również analiza zgłoszeń zwolnień grupowych i zwolnień ze względu na sektor gospodarki. O przynależności danej jednostki organizacyjnej do sektora publicznego decyduje wysokość udziałów Skarbu Państwa lub samorządu (przekraczająca 50%). Analogicznie, do sektora prywatnego należą podmioty, które nie są finansowane ani kapitałem państwowym ani samorządowym, a także te, w których udział państwa lub samorządu jest mniejszy niż 50%. W ciągu ostatnich lat, bezwzględną przewagę (ponad 90-95%) osiągały zawsze jednostki należące do sektora prywatnego, zarówno jeśli chodzi o odsetek pracowników zgłoszonych do zwolnienia, jak i odsetek pracowników faktycznie zwolnionych.

Zarówno pracodawcy zgłaszający zamiar zwolnienia, jak i pracodawcy, którzy dokonali zwolnień w 2020 roku, reprezentowali różne profile działalności. W celu usystematyzowania zgromadzonych danych, wszystkie zgłoszenia i zwolnienia w ramach zwolnień grupowych przyporządkowano do odpowiednich sekcji i grup Polskiej Klasyfikacji Działalności.

3.1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Z 7 730 osób, które zostały objęte zamiarem zwolnień w 2020 roku, największą grupę stanowili pracownicy pracujący w „handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle” – 3 155 osób, czyli 40,8% (sekcja G). Dane te prezentują się podobnie jak w 2019 roku, kiedy to największą grupę stanowili pracownicy tej samej sekcji, w ramach której w 2019 roku do zwolnienia przewidziano 1 903 osoby.

Kolejna sekcja z największą liczbą zgłoszeń w 2020 roku to sekcja C (podobnie jak w poprzednim roku), czyli wspomniane przetwórstwo przemysłowe, w której przewidziano do zwolnienia 2 902 osoby, czyli 37,5% ogółu zgłoszonych osób (analogicznie do 2019 roku - 674 osoby, czyli 35,4% ogółu zgłoszonych osób).

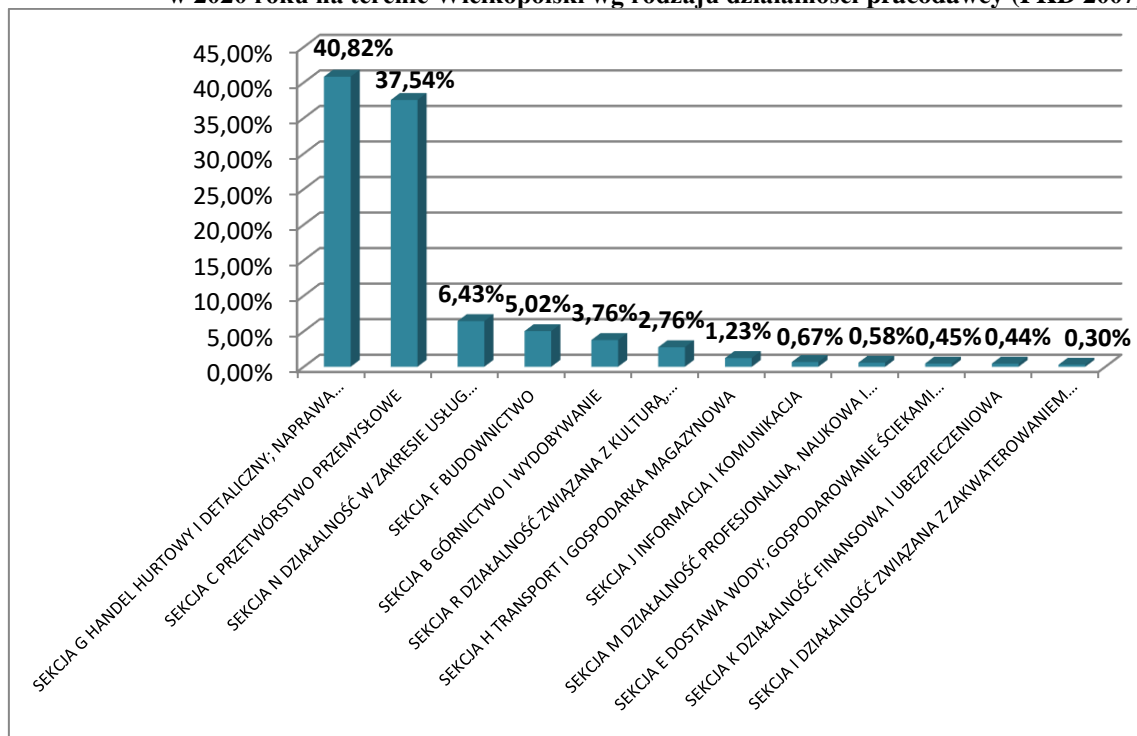
Na niższym poziomie, według planowanej do zwolnienia liczby osób, znajdują się trzy kolejne sekcje, tj.:

- sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - 497 osób (6,4 %),

- sekcja F – budownictwo - 388 osób (5,02 %),
- sekcja B – górnictwo i wydobywanie – 291 osób (3,7 %).

Pozostałe siedem sekcji działalności nie jest tak licznie reprezentowanych i stanowi w sumie 6,4 % (łącznie 497 osób).

Wykres 13. Procentowy udział pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w 2020 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

3.2. ZWOLNIENIA GRUPOWE ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Spośród wszystkich 3 663 osób zwolnionych w Wielkopolsce w 2020 roku, najbardziej liczną grupę stanowili pracownicy zwolnieni z zakładów pracy działających w sektorze przetwórstwa przemysłowego (sekcja C). Pracę w ramach tej sekcji utraciło łącznie 2 310 osób, co stanowi aż 63,08% całej badanej populacji. Drugą liczną sekcją w tym zakresie jest sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Zwolniono 798 osób pracujących w tym sektorze gospodarki, co stanowi 21,79% całej zwolnionej populacji.

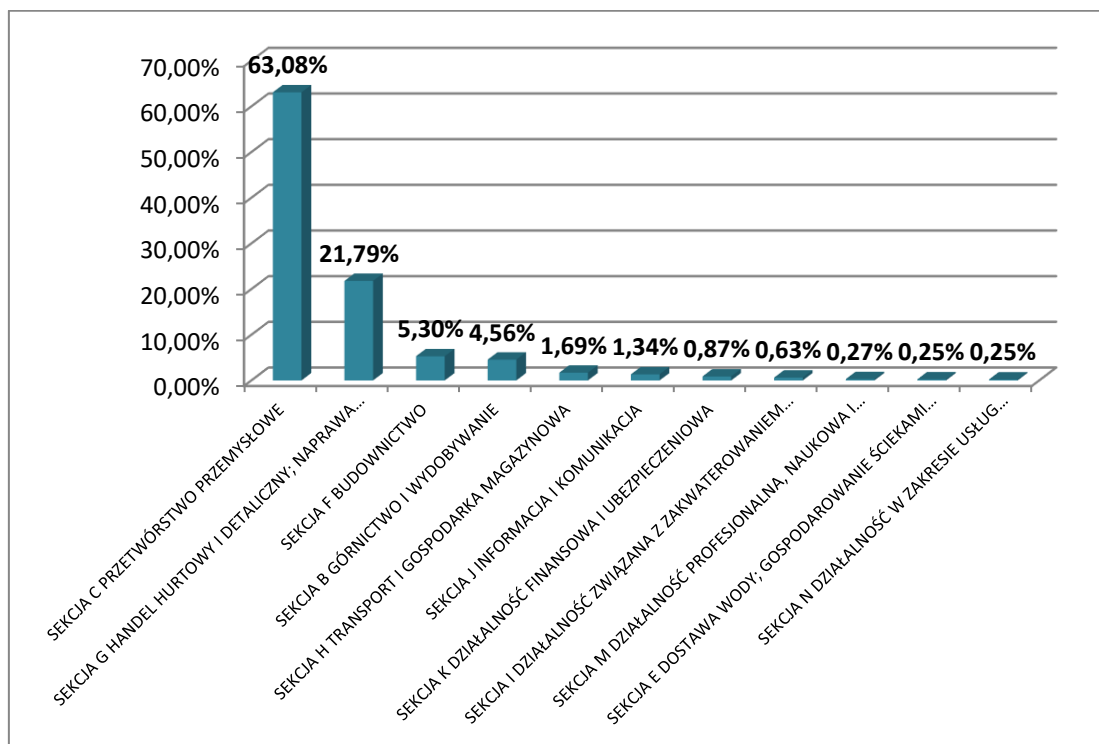
Na znacznie niższym poziomie kształtuje się liczba zwolnień pracowników zatrudnionych w sekcji F – budownictwo, stanowiąc 5,3%, tj. 194 osoby oraz w sekcji B – górnictwo i wydobywanie – 4,56%, tj. 167 osób.

Kolejne, bardzo nielicznie reprezentowane grupy to zawierająca 62 osoby (1,69%)

sekcja H – „transport i gospodarka magazynowa” i zawierająca 49 osób (1,34%) sekcja J – „informacja i komunikacja”.

Najmniej zwolnień odnotowano kolejno w sekcjach oznaczonych literami K, I, M, E, N (Tabela 2.) razem stanowiących 2,27% ogółu całej badanej populacji.

Wykres 14. Procentowy udział pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2020 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

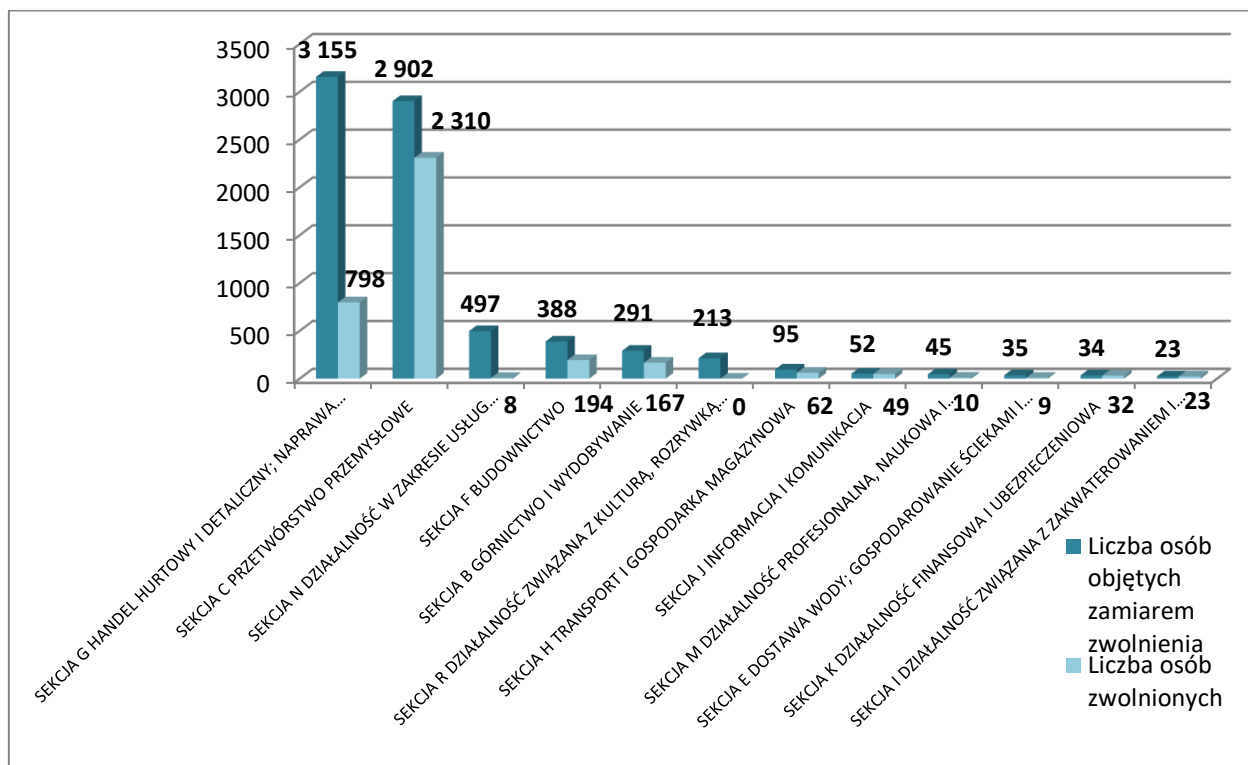

Jak wynika z kolejnego wykresu, duża część pracowników, w stosunku do których planowano zwolnienia, w rzeczywistości ich uniknęła. Było to możliwe dzięki zaniechaniu zwolnień, na jakie zdecydowało się wielu pracodawców. Najliczniejsza grupa pracowników, która uniknęła zwolnień była zatrudniona w sekcji G – „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, tj. 2 357 osób, w sekcji C, czyli „przetwórstwie przemysłowym” - 592 osoby oraz w „działalności w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” – sekcja N, tj. 489 osób.

Należy podkreślić, że z uwagi na terminy wypowiedzeń w ramach zwolnień grupowych, dane dotyczące analizowanego okresu zawierają m.in. zwolnienia, które zostały zgłoszone jeszcze w 2019 r. Wynika to z tego, że część zgłoszeń odnotowanych z końcem 2019 r. została zrealizowana na początku 2020 roku.

W sekcji R - „działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, mimo wcześniejszych zgłoszeń dokonania zamiaru zwolnień, nie odnotowano zwolnienia żadnej osoby.

Wykres 15. Liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w zestawieniu z liczbą pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2020 roku na terenie Wielkopolski, wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

Aby dokładniej zaprezentować liczbę zwolnionych osób w ramach poszczególnych sekcji, poniżej dokonano szczegółowego podziału liczby zwolnionych osób, z uwzględnieniem podziału według trzeciego poziomu PKD, tj. grup.

Tabela 2. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych w Wielkopolsce w 2020 roku wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

SEKCJA	GRUPA	NAZWA GRUPOWANIA	LICZBA OSÓB
B GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	05.20	Wydobywanie węgla brunatnego (lignitu)	167
C PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	10.71	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	141
	10.82	Produkcja kakao, czekolady i wyrobów cukierniczych	18
	13.92	Produkcja gotowych wyrobów tekstylnych	7
	14.12	Produkcja odzieży roboczej	53
	14.13	Produkcja pozostałej odzieży wierzchniej	237
	14.14	Produkcja bielizny	29
	18.12	Pozostałe drukowanie	163
	20.42	Produkcja wyrobów kosmetycznych i toaletowych	1
	23.41	Produkcja ceramicznych wyrobów stołowych i ozdobnych	138
25.11	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	22	

	25.21	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania	13
	25.30	Produkcja wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą	17
	28.22	Produkcja urządzeń dźwigowych i chwytaków	50
	28.41	Produkcja maszyn do obróbki metalu	85
	28.92	Produkcja maszyn dla górnictwa i do wydobywania oraz budownictwa	237
	29.31	Produkcja wyposażenia elektrycznego i elektronicznego do pojazdów silnikowych	16
	29.32	Produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli	177
	30.30	Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn	297
	30.92	Produkcja rowerów i wózków inwalidzkich	95
	31.01	Produkcja mebli biurowych i sklepowych	340
	31.09	Produkcja pozostałych mebli	17
	32.99	Produkcja pozostałych wyrobów, gdzie indziej niesklasyfikowana	12
	33.12	Naprawa i konserwacja maszyn	126
	33.15	Naprawa i konserwacja statków i łodzi	2
	33.20	Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia	17
E DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	38.11	Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne	9
F BUDOWNICTWO	41.20	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	22
	42.21	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	15
	43.21	Wykonywanie instalacji elektrycznych	157
G HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	45.11	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	29
	46.19	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju	135
	46.90	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	91
	47.11	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	55
	47.29	Sprzedaż detaliczna pozostałej żywności prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	259
	47.41	Sprzedaż detaliczna komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	122
	47.62	Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmiennych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	4

	47.71	Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	13
	47.72	Sprzedaż detaliczna obuwia i wyrobów skórzanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	26
	47.75	Sprzedaż detaliczna kosmetyków i artykułów toaletowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
	47.91	Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	63
H TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	52.10	Magazynowanie i przechowywanie towarów	47
	52.21	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy	15
I DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	56.10	Restauracje i pozostałe placówki gastronomiczne	23
J SEKCJA J INFORMACJA I KOMUNIKACJA	61.10	Działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej	2
	61.20	Działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej	1
	62.02	Działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki	44
	63.99	Pozostała działalność usługowa w zakresie informacji, gdzie indziej niesklasyfikowana	2
K DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	64.19	Pozostałe pośrednictwo pieniężne	20
	64.92	Pozostałe formy udzielania kredytów	12
M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	70.22	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	10
N DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	82.99	Pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana	9

4. ZWOLNIENIA MONITOROWANE – DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

Jak wynika z art. 70 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, pracodawca zamierzający zwolnić co najmniej 50 pracowników w okresie 3 miesięcy

jest zobowiązany uzgodnić z powiatowym urzędem pracy właściwym dla siedziby tego pracodawcy lub właściwym ze względu na miejsce wykonywania pracy, zakres i formy pomocy dla zwalnianych pracowników, w tym pracowników niepełnosprawnych. Pomoc ta dotyczy w szczególności pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i szkoleń.

Zwolnienia monitorowane to specjalny program pomocy (program usług rynku pracy) dla pracowników przewidzianych do zwolnienia lub będących w trakcie wypowiedzenia lub w okresie 6 miesięcy po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego. Co ważne, taka sytuacja zawodowa musi wynikać z przyczyn dotyczących pracodawcy. Program taki może być realizowany między innymi przez powiatowe urzędy pracy, a finansowany przez pracodawcę; pracodawcę i odpowiednie jednostki administracji publicznej lub na podstawie porozumienia organizacji i osób prawnych z udziałem pracodawcy. Zwolnienia monitorowane określane są również mianem „outplacement’u”, czyli programu aktywizacji zawodowej osób, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Aktywizacja zawodowa prowadzona w taki sposób może być kierowana przy wykorzystaniu różnych form i obejmować, np. doradztwo zawodowe lub doradztwo w zakresie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Oznacza określenie optymalnej ścieżki rozwoju zawodowego i/lub osobistego służącego znalezieniu nowego miejsca pracy w możliwie najkrótszym czasie. Wdrażane programy outplacementowe mogą różnić się od siebie w zależności od sytuacji na rynku pracy, jak i potrzeb oraz kwalifikacji docelowej grupy pracowników, w której ten sposób aktywizacji zawodowej jest prowadzony. Oprócz pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, pomoc dla zwalnianych pracowników obejmuje także organizację szkoleń przyczyniających się do zwiększenia ich atrakcyjności na rynku pracy.

Spośród 101 pracodawców z terenu Wielkopolski, zgłaszających zwolnienia grupowe w 2020 roku, w 36 przypadkach były to zwolnienia monitorowane, które dotyczyły ogółem 6 433 osób, tj. 83,2 % wszystkich pracowników objętych zamiarem zwolnień (7 730 osoby).

Dla porównania, zwolnienia grupowe w 2019 roku w 8 przypadkach były zwolnieniami monitorowanymi i dotyczyły ogółem 1 380 osób, tj. 72,5% pracowników objętych zamiarem zwolnień (1 903 osób).

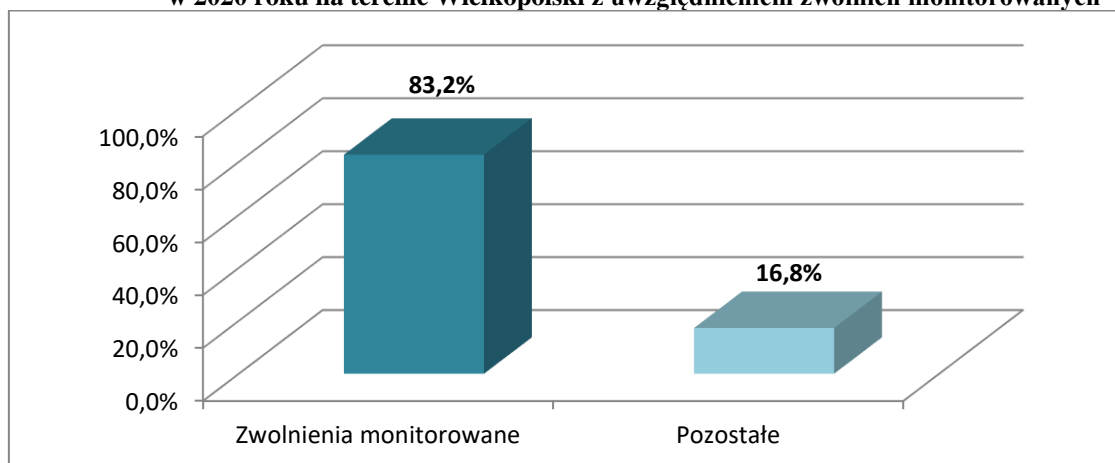
Z danych za 2020 rok, udostępnionych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego wynika, że w przypadkach ww. zwolnień monitorowanych podjęto różnego typu działania mające na celu złagodzenie skutków tych zwolnień. Działania tego typu obejmują m.in. zawieranie porozumień dotyczących aktywizacji zawodowej zwalnianych pracowników, poradnictwa zawodowego (konsultacji indywidualnych), pośrednictwa pracy, szkoleń czy możliwości przekwalifikowania się

oraz informacji na temat ewidencji i świadczeń z tytułu bezrobocia z powiatowego urzędu pracy.

Poniżej wskazano, jakie działania w zakresie zwolnień monitorowanych podjęto na terenie następujących powiatów, tj. chodzieskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, gnieźnieńskiego, konińskiego, leszczyńskiego, pleszewskiego, poznańskiego, śremskiego, tureckiego, wrzesińskiego i złotowskiego:

- zaproponowano i zorganizowano spotkania informacyjne w siedzibie firmy z osobami objętymi zwolnieniem grupowym w sprawie omówienia warunków pomocy, form aktywizacji zawodowej i pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego (konsultacje indywidualne) oraz przekazania informacji na temat ewidencji i świadczeń, a także możliwości przekwalifikowania,
- uzgodniono z pracodawcami daty spotkań z osobami przewidzianymi do zwolnienia, w celu omówienia form pomocy, rozeznania potrzeb zwalnianych pracowników oraz procedury rejestracji,
- przedstawiono propozycję współpracy z zakładami pracy, proponując zwalnianym osobom pomoc w złagodzeniu skutków zwolnień,
- złożono wnioski o środki z rezerwy ministra na aktywizację zawodową osób zwolnionych,
- poinformowano zwolnionych pracowników o programach ze środków krajowych i unijnych realizowanych w urzędzie, w ramach których mogą uzyskać wsparcie w postaci: staży, dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Wykres 16. Procentowy udział pracowników, którzy zostali objęci zgłoszeniami zwolnień grupowych w 2020 roku na terenie Wielkopolski z uwzględnieniem zwolnień monitorowanych

PODSUMOWANIE

Skutki pandemii COVID – 19, zapoczątkowanej w pierwszym kwartale 2020 i trwającej nieprzerwanie do chwili sporządzenia niniejszego opracowania, odczuwalne są we wszystkich sektorach gospodarki. Ich konsekwencją są także zmiany w obszarze rynku pracy, w tym również wzrost liczby planowanych i przeprowadzanych zwolnień grupowych.

Z przeprowadzonej analizy zgłoszeń i zwolnień grupowych, które wystąpiły w 2020 roku na terenie województwa wielkopolskiego, wynika, że:

- W odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła liczba pracodawców zgłaszających zwolnienia grupowe pracowników z 50 do 101.
- Wyraźnie wzrosła liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych z 1903 (w 2019r.) do 7730 (w 2020r.).
- Ostatecznie pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2020 roku straciło 3662 osób, co stanowi znaczny wzrost w stosunku do roku ubiegłego, kiedy pracę straciło 1695 osób.
- Największy odsetek pracowników zwolnionych (63,08%) stanowili pracownicy zatrudnieni w sektorze przetwórstwa przemysłowego.

Najwięcej osób w ramach zwolnień grupowych zwolniono w czerwcu, lipcu, wrześniu, październiku i listopadzie 2020 roku.

- W 2020 roku 12 pracodawców zwolniło jednorazowo więcej niż 100 osób oraz 90 pracodawców dokonało jednorazowo zwolnień nie więcej niż 19 pracowników.
- Najwięcej osób straciło pracę na terenie powiatu poznańskiego (49,56%).
- Na terenie 10 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.

Należy zauważyć, że w obliczu trudnej sytuacji gospodarczej, poszczególni przedsiębiorcy starali się maksymalizować wysiłki na rzecz utrzymania miejsc pracy. Nie bez znaczenia pozostaje w tym przypadku pomoc udzielana przedsiębiorcom przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu i Powiatowe Urzędy Pracy z terenu całej Wielkopolski, w ramach mechanizmów wsparcia z tzw. Tarczy Antykryzysowej, która pozwala utrzymać miejsca pracy i przetrwać trudny okres spowolnienia gospodarczego. W ramach przedmiotowych działań do wielkopolskich przedsiębiorców trafiło blisko 3 mld. zł. dofinansowań celem ochrony kilkuset tysięcy miejsc pracy.